

som den høitærede Minister har bebudet, men som jeg iøvrigt ikke har den Ære at kjende, maatte være — hvad jeg ganske vist efter den tilstedeværende Enighed i det Væsentligste maa forudsætte — af en saadan Bestaaffenhed, at de føre som de første Skridt ad den samme Vej, saa er det jo en Selvfølge, at det i Diebliffet har mindre Betydning for mig, om der muligens senere paa Veien maatte være Hinder, om hvilke der maatte være Menighed tilstede. Der er visse Ting, som ere de første Skridt, og som bør gjøres under en hvilkensomhelst Betragtning af Landets Forvar, og at disse gjøres, er det jo en Selvfølge, at jeg kun kan ønske og ønske saa varmt og hjertelig som muligt, selv om der muligvis om nogle Aar skulde være Spørgsmaal, om hvilke jeg ikke kan være enig. Jeg tillader mig at nævne dette, fordi det jo ogsaa for en stor Del netop vedrører det Lovforslag, som nu foreligger, thi det faste Grundlag i al Forsvars væsen er jo den levende Kraft. Alt det Dvrige duer Intet, naar den levende Kraft mangler eller ikke er tilstrækkelig god, og derfor kan jeg kun sige, at med Hensyn til det første Skridt til Forsvarsvæsenets Ordning, som den høitærede Krigsminister har gjort ved at indbringe sit Lovforslag om Hærens Ordning, maa jeg være fuldkommen enig med ham. Der er naturligvis mange Enkeltheder, som jeg for mit Vedkommende kunde ønske anderledes, thi det er en Selvfølge, at der vel overhovedet ikke findes mange Mennesker, som ikke om Enkeltheder have høist forskjellige Anskuelser; men det, som det kommer an paa, er at se paa det Væsentlige. Jeg havde for to Aar siden den Ære at udtale for det høie Thing, at en Hærsordningslov ikke kunde betragtes som et Stykkeværk, fra hvilket man kunde tage enkelte Sten ud og sætte andre Sten ind paa et andet Sted; man risikerede da overordentlig let, at det Hele saa faldt sammen. Det er naturligt, at naar en Mand skal udkafe en Plan til en Bygning — og en Hærsordning er netop en stor og sammensat Bygning — saa lader han sig befrugte af de Ideer, der ligge i Liden; men med Hensyn til Detaillerne af Udfæstet, da maa man virkelig lade ham være ene om dem. Det var denne Forbring, jeg stillede, da jeg for to Aar siden havde den Ære at forelægge et Lovforslag om Hærens Ordning for det høie Thing, og det er en Selvfølge, at jeg nu tilfulde underkaster mig netop samme Regel. Skal en Hærsordning komme frem, saa kommer den kun frem ved Forhandling mellem Krigsministeren og det paagældende Udvalg. Det kan ikke nytte Noget, at vi i den Henseende ville kaste forskellige Brande ud; det nytter ikke, at vi Allesammen vilde pille ved Smaating. Nei, Resultatet maa komme ved Samarbeiden og Enighed mellem Krigsministeren og det paagældende Udvalg. Derfor skal jeg, mine Herrer, ikke paa nogen Maade pille Snug

paa det Forslag, som her foreligger, eller træffe Enkelthederne frem; thi det er ikke det, som det kommer an paa. Jeg skal heller ikke videre indbegaa de forskjellige Bemærkninger, som allerede ere fremkomne fra forskellige ærede Medlemmer; thi de ere jo tilstrækkelig modtagne og oplyste dels af den høitærede Krigsminister og dels af andre ærede Medlemmer, som senere have udtalt sig; men jeg skal tillade mig at fremsætte nogle ganske faa Bemærkninger, som jeg nærmest fremsætter til Overveelse for det Udvalg, som skal nedlægges, idet jeg henstiller til det at tænke over, om det ikke i de Bemærkninger, som jeg fremkommer med, muligvis kunde findes noget Materiale, som det kunde bruge til Veiledning ved Bedømmelsen af disse Spørgsmaal.

Det er i den Henseende overordentlig heldigt, at jeg ikke behøver at forudsætte, at der vil komme større Menighed ind med Hensyn til Hærens Størelse; thi jeg tror, at, hvor forskellige end de Herrer kunne være i deres Motivering — Nogle holde paa en saadan Styrke, fordi den er nødvendig, Andre komme dertil ved Gjennemførelsen af Principet om hele Mandfabriks Udbannelse — saa blive de dog Alle enige om, at Hæren omtrent maa beholde den Størelse, som den nu har.

Underledes gaar det ganske vist, naar vi komme til det næste Spørgsmaal om, hvorledes Hæren skal sammensættes. Naar de Herrer skulle overveie det, saa henstiller jeg til dem, om de ikke ville gjøre sig fuldstændig klart, hvad Hærens Maal er, nemlig at kunne slaas med Sjænderen — og at de ville fastholde dette meget nøie — og om muligt at slaas med denne saaledes, at der kan være Haab om en god Udgang af Kampen. Jeg kan i den Henseende ikke andet end gjentagde for de Herrer et Ord, der for nogle Dage siden her i Salen faldt fra et æret Medlem, og det er det, at vi skulle huffe paa, at vi ikke skulde slaas med hinanden, og at derfor bør man tage Hensyn til, at det gjælder om at se, hvorledes de bære sig ad, som formentlig kunne antages at ville angribe os. Jeg tror heller ikke, mine Herrer, at man med Hensyn til Hærsforholdene bør kaste noget særligt Blik her paa Lande som Schweiz og Norge; thi deres Forsvarsvæsen er jo indrettet efter det særlige Terrain, som de have, efter de Bjerge, som de have. Jeg tror ikke, der er Fare for, at vi skulle slaas hverken med Schweiz eller Norge, og jeg tror ikke, det vilde være klogt af os, om vi, saaledes som et æret Medlem gjorde, vilde støtte vort Forslag til en Hærsordning paa den Tilstand, der findes i militær Henseende i Norge. Jeg skal ikke sige Noget om, hvorvidt Ordningen i Norge er god eller ikke for dette Lands Forhold; men jeg kan kun gjøre de Herrer opmærksomme paa, at den Regering, der har Letlighed til bedst at kjende den norske Hærsordning, nemlig Sverig, ikke synes for Sverig at foreslaa en Ordning, som er saaledes, som den norske, men det fore-